

Făgăduințele veșniciei

Menuț Maximilian

Fornind de la gândul că viața noastră, fiind darul lui Dumnezeu, se cere a fi timp al mântuirii, părintele Timoftei Găurean din Agrieș prezintă, în volumul „Făgăduințe”, apărut la Editura Cezara Codruța Marica, la Târgu Mureș, reflecții duhovnicești ce pun cuvinte la zidul mântuirii celor care le vor lectura.

După cum spune în Prefață editorul Valentin Marica, „Făgăduințele părintelui Timoftei Găurean dovedesc legăturile neîntrerupte, puternice, cu harul dumnezeiesc prin care nouă, oamenilor, fața să ne strălucească precum altădată învrednicitul Moise, rânduindu-ne gândul și sufletul pe calea ce duce spre izbăvire” (p. 6).

Structurată pe tematici din Biblie, cartea răspunde întrebărilor credincioșilor care au astfel un ghid spre lumea credinței adevărate în aceste vremuri tulburi în care de multe ori rătăcim de pe calea ortodoxiei. Se spune că un „Doamne ajută” rostit din suflet valorează uneori mai mult decât o rugăciune la care gândul nu îți stă. Despre modul în care trebuie să ne rugăm ne spune părintele în carte, fiind un ritual de formă, de conștientizare și, mai

ales, acel moment din zi în care stăm de vorbă cu Dumnezeu: „Rugăciunea, adică inima mea, e un drept al lui Dumnezeu ce i se cuvine pentru toate darurile primite de la El” (p.10).

Conștient de misiunea grea pe care preotul o are, de atâtea ori spunându-se că va da seama la judecată mult mai aspru decât noi, părintele declară: „Ca preot, port neîncetat un legământ între mine și credincioșii de care nu pot uita încercând a-i conduce pe calea mântuirii, rugându-mă pentru sufletul lor, dorind ca eu și copiii sufletului meu să ne putem mereu simți îmbrăcați cu putere de Sus, acea lumină să strălucească în sufletele noastre făcându-ne părtași dumnezeieștii fii ca paza cea mai puternică a sufletelor noastre să rămână rugăciunea și Sfânta Liturghie” (p. 13).

Preoția este ca o dulce povară pentru părintele Timoftei, cel care în fiecare ceas de sărbătoare propovăduiește cuvântul Domnului, fiind mesagerul acestuia pentru credincioșii de pe Valea Țibleșului: „Ce minune, ce măreție i se acordă preotului de a petrece cu Dumnezeu la Sfântul Altar de a se încălca cu energie dumnezeiască, de a se face părtaș firii lui Dumnezeu, sfințindu-se și devenind purtător de Dumnezeu în mijlocul enoriașilor” (p.16).

Suntem în vremuri în care biserica este adeseori judecată de noi, fiii ei. Așa cum despre mama ta ar trebui să ai doar cuvinte de laudă, așa ar trebui să cinstești și să iubești biserica străbună. Dacă mai există câte un exemplu negativ în rândul slujitorilor acesteia, oameni fiind și ei, asta nu înseamnă că preoții, în marea lor majoritate, nu-și cunosc misiunea de purtători ai Cuvântului Sfânt: „Cu toată răutatea oamenilor nesăbuiți, care judecă după cum ar face ei dacă ar fi în locul preotului, pe pământ, la altar, preotul face lucrurile lui Dumnezeu coborându-l pentru om din cer pe pământ. Iar omul de multe ori în loc să-i mulțumească lovește, hulește, ponegrește pe cel ce i-l oferă pe Hristos” (p. 17).

Citind cartea părintelui Timoftei Găurean descoperim cuvintele acestuia, rostite în mijlocul credincioșilor din diferite colțuri ale Transilvaniei, la hramuri bisericesti, descoperim făgăduințele acestuia despre prezența noastră în raiul cu flori dacă vom, ști cum să-l dobândim pe Dumnezeu: „Dacă vrem cu adevărat să fim fericiți și tot ce facem în această lume să aibă valoare, trebuie să fim înțelepți și să-l lăsăm pe Dumnezeu să ne conducă, să facem acele lucruri care-i plac Lui... Cea mai sănătoasă viață e aceea când noi gustăm cât mai des din merindea veșniciei și apoi, apărându-l pe Dumnezeu de toți aceia care-l hulesc fără frică” (p. 18).

Mesajul cărții este unul clar, aceea de a-l primi pe Hristos atunci când bate la ușa inimii „Ca pe oaspetele cel mai de onoare... Odată cu a sa înviere să înviem și noi la o viață nouă, să dezbrăcăm haina păcatului și să ne înnoim cu haina cea de mult preț a harului lui Dumnezeu, prin el să avem viață veșnică și să ne bucurăm de moștenirea împărăției sale” (p. 37).

Se remarcă, în carte, nu doar faptul că părintele stăpânește foarte bine temele Bibliei, ci și înrudirea textului acestuia cu literatura, odată cu cărțile publicate câștigând și statutul de scriitor. Poate niciodată Agrieșul nu a fost descris ca în cartea părintelui Timoftei: „E seară în Agrieș. Cerul senin îmi pare un semn al dragostei lui Dumnezeu... Miresmele naturii ajung la mine și mă-mbată, îndemnându-mă să-mi plec genunchii. Fruntea abia așteaptă să se lase în palmele ostenite în urma unei zile grele... O văd pe mama,

deși nu am văzut-o. O simt deși nu am atins-o. Rugăciunea străbate ca o rană spre sufletul ei... Cu mama în gând, cu satul în brațele sufletului, caut ceaslovul, aprind lumânarea, plec genunchii și-l chem pe Dumnezeu să se odihnească în inima mea, să pot adormi astfel” (p.128).

Un preot care a știut să facă din cuvânt armă de rugăciune, iar semințele acestuia să fie roditoare prin intermediul cărții pentru credincioșii de pretutindeni. Multe ar fi temele pe care le dezbată părintele Găurean, de la cea a Crucii, care înseamnă „biruința și echilibrul creației dumnezeiești” (p. 68), până la ascultare, tămăduire, înviere, dar și durere care este „calea sigură spre fericire... Nu numai că ne înobilează, ci are forța de a ne diviniza” (p. 85).

Cartea părintelui ne face să privim în grădina sufletului și să vedem precum în pildele lui Iisus dacă smochinul a rodit, iar dacă nu, să ne punem un semn de întrebare. În scurtele cugetări de la finalul cărții redescoperim sensibilitatea scriitorului care ne propune teme de meditație ce pot fi citite seară de seară, în ceas de rugăciune, ca talisman pentru sufletul nostru, mai ales acum, în perioada Postului, când ar trebui să ne bucurăm cu toții de Nașterea Mântuitorului, să fim părtași măcar câteva ceasuri împreună cu magii la minunea ce se va săvârși, să dăm întâietate micuțului Prunc pentru descoperirea vieții veșnice, nu lucrurilor materiale ce sclipesc în vitrinele magazinelor și care nu au, de fapt, nicio însemnătate pentru suflet.

Încheind cu gândurile părintelui Găurean, care spune că „prin soare Dumnezeu se descoperă zilnic luminii, iubindu-ne” (p. 133), vă îndemnăm să lecturați această carte, să vă bucurați de cuvintele semănate aici, fiind convinși că vor prinde rod în țarina credinței noastre dacă vom ști să le lecturăm în cheia adevărată.

Făuritor de muzeu al tradițiilor de pe Valea Țibleșului, artist ce vorbește cu lemnul dându-i strălucire prin lucrările pe care le face, scriitor bine primit de colegii de breaslă și un preot al înălțimilor adânci, după cum îl numește părintele protopop Ioan Dâmbu, părintele Timoftei Găurean revarsă dragostea sfinției sale peste cititori cu expresia înțelepciunii sale, dovedindu-ne dragostea imensă pe care o are pentru cel care, la sărbători, se află în Sfântul Altar, rugându-se pentru mântuirea neamului românesc.

Sandu Frunză, *Fundamentalismul religios și noul conflict al ideologiilor*, col. „Școala ardeleană de filosofie”, ediția a II-a, Editura Școala Ardeleană, Cluj-Napoca, 2015.

Profesor al Facultății de Științe Politice, Administrative și ale Comunicării, scriitor și editor al unor periodice prestigioase, blogger și filosof, profesorul Sandu Frunză este totodată și un om puternic preocupat de religie și mistică.

Fin analist al gândirii părintelui Dumitru Stăniloae, dânsul s-a orientat în ultima vreme și asupra unor teme precum relația dintre teologie și fundamentalism, sau dintre religie și mass-media. Analizele sale, ce îmbină aspecte de filosofie, teologie și jurnalism sunt cu certitudine transdisciplinare și de actualitate, fapt ce explică buna receptare, intensă recenzare și citare a lor în mediile de specialitate. Între lucrările recente ce-i poartă semnătura, se numără și cea de-a doua ediție a volumului: *Fundamentalismul religios și noul conflict al ideologiilor*, apărută în cadrul colecției „Școala ardeleană de filosofie”, la editura Școala Ardeleană din Cluj-Napoca, în anul 2015. Parte a unui proiect mai vechi, ea vede acum din nou tiparul într-o formă îmbogățită și actualizată, suscitând deja aprecierile publicului cititor.²

¹ Cf. <http://frunzasandu.wordpress.com/> (accesat 12. 11. 2017).

² Fapt reliefat de recenziile de care a beneficiat deja acest volum. A se vedea: Lucian-Zeev Herșcovici, *Fundamentalismul religios și noul conflict al ideologiilor* (Religious fundamentalism and new conflict of ideologies), în *Polis*, V (2017), nr. 1 (15); Elena Ciobanu, „Fundamentalismul religios și noul conflict al ideologiilor”, în *Ateneu*, LIV (2017), nr. 570, p. 21; Iulia Medveschi, „Fundamentalismele religioase și „alterarea” sferei comunicării politice”, în *Tribuna*, serie nouă, XV (2016), nr. 329, p. 5; Mirela Mărcuț, „Religious Fundamentalism and the New Conflict of Religions”, în *Analele Universității din Oradea. Relații Internaționale și Studii Europene (RISE)*, VII (2015), p. 271-274; Ioana-Roxana Havrici, „Sandu Frunză, Religious Fundamentalism and the New Conflict of Ideologies”, în *Journal for the Study of Religions and Ideologies*, II (2003), nr. 6, p. 200-202.

În capitolul introductiv (p. 9-14), autorul prezintă motivația cercetării și realizează o frumoasă prezentare diagnostică a situației lumii contemporane. El ține de asemenea să sublinieze privitor la volumul pe care îl aduce în fața cititorilor faptul că:

„Cartea de față cuprinde un capitol despre ideologie ca religie secularizată deoarece am dorit să arăt că, așa cum ideologia se transformă într-o religie secularizată în mai multe mișcări ideologice ale secolului XX, religia tinde astăzi, în tot mai mare măsură, să devină o ideologie religioasă practică de o serie de grupuri radicale ce se autodefinesc drept mișcări de renaștere religioasă. Dintre mișcărilor reprezentative pentru modul în care ideologia se substituie religiei ca suport al construcției identitare, al modelării vieții și acțiunii, m-am oprit asupra marxismului pentru a corela situația sa cu cea a fundamentalismului. În timp ce marxismul funcționează ca o religie secularizată, fundamentalismul se dovedește a fi o ideologie religioasă” (p. 11).

Acest aspect, interesant atât ca abordare, cât și din perspectiva conținutului, va fi ulterior detaliat în paginile următoare. De altfel, el nu este singurul inedit, care frapează prin modul direct în care este abordată o problemă importantă în peisajul contemporan. Segmentat în cinci părți mari, volumul prezintă în cadrul celei dintâi aspecte privitoare la construcția simbolică a identității (pp. 15-50). În texte ce seamănă ca abordare cu cele ale lui Mircea Eliade, fiind însă mult actualizate, profesorul Sandu Frunză se folosește de aspecte isagogice privitoare la mit, definindu-l și relaționându-l cu ideea de trăire simbolică, sacru, ideologie, religie și identitate. Apoi, în cea de-a doua parte (pp. 51-122), discursul este frumos direcționat înspre chestiuni de actualitate. Printr-un frumos joc de cuvinte, autorul își rezumă demersul, arătând că este dedicat analizei *ideologiei ca religie secularizată și religiei ca ideologie*. Amplele incursiuni filosofice duc toate înspre o temă centrală, aceea a marxismului, pe care îl analizează, vorbind despre modul în care contribuie el la recuperarea religiozității și imaginarului. Cu precizia unui doctor ce folosește un bisturiu pentru a pătrunde în profunzimea unor țesuturi și a identifica o formațiune tumorală, filosoful clujean alunecă dinspre discursul filosofic înspre cel religios, vorbind despre fundamentalism, pe care îl definește într-un mod cu totul corect, ca ideologie.

În ciuda predilecției sale înspre sfera filosoficului, el înțelege importanța tradiției religioase și ține să realizeze o clară distincție între ea și termenul mai-sus menționat (pp. 101-108), după care încearcă să plaseze cronologic fenomenul înțeles astăzi prin intermediul acestui termen, circumscriindu-l modernității (fără a-i neglija însă formele arhaice). Odată realizate aceste precizări, analiza continuă în cea de-a treia parte a lucrării (pp. 123-162), cu o amplă analiză a principalelor aspecte privitoare la fundamentalismul creștin. Folosindu-se de cărări deja bătătorite, el definește acest fenomen prezentând modul în care se ampretează el asupra moralei, biopoliticii și altor aspecte similare.

Apoi, dinspre general, analiza se îndreaptă înspre evidențierea unor aspecte particulare, specifice unor anume cadre religioase. Astfel, în vreme ce, în cadrul părții a patra se referă la fundamentalismul iudaic (pp. 163-250) și cel islamic (pp. 251-306). Nici aspecte ce pot fi, în anumite contexte generatoare de manifestări fundamentaliste, din spațiul creștin contemporan, nu sunt neglijate. Așa se face că, în ultima parte a lucrării (pp. 307-396), probleme precum raportul dintre religie și naționalism religios sau statul de drept și multicultural și relația lui cu Biserica națională, sunt expuse și analizate într-un mod serios și obiectiv. În plus, dorind să pătrundă adânc în contextul spațial-național din care scrie, realizează și o prezentare a tendințelor fundamentaliste principale ce pot fi regăsite în contextul românesc.

Lucrarea profesorului Sandu Frunză, un amplu și interesant tratat dedicat fundamentalismului religios și plăgilor lui, se constituie așadar într-o lectură utilă și necesară. Ca oameni ce ne izbim adesea de un fundamentalism ale cărui roade se numără în viețile omenești distruse, trebuie cu certitudine să înțelegem acest fenomen și să descoperim modalități de a-l contracara. Ca membri ai unei Biserici ce nu duce nici ea lipsă uneori de tendințe fundamentaliste, trebuie să monitorizăm acest fenomen și să evităm evoluția lui în direcții ce ne-ar putea periclita dreptul la libera practicare a credinței. Lecturând acest volum identificăm cel puțin câteva dintre resorturile esențiale, fundamentale valabile ale fenomenului și totodată, descoperim soluții în lupta cu provocările pe care le iscă ele.

Ierom. Maxim Morariu